

ชื่อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบมโนทัศน์เรื่องความสุขตามทรรศนะของพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) และ จอห์น สจีวิต มิลล์

ผู้เขียน นางสาวกัญญพัฒน์ บุญภินนท์

สาขาวิชา ปรัชญา

ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบมโนทัศน์เรื่องความสุขตามทรรศนะของพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) และ จอห์น สจีวิต มิลล์ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เชิงเปรียบเทียบ โดยมุ่งศึกษาเปรียบเทียบมโนทัศน์เรื่องจุดมุ่งหมายสูงสุดของมนุษย์และเรื่องเกณฑ์การตัดสินการกระทำตามทรรศนะของปรัชญาเมธีทั้งสองท่านว่าคล้ายคลึงและแตกต่างกันอย่างไร

ผู้วิจัยพบว่ามโนทัศน์เรื่องจุดมุ่งหมายสูงสุดของมนุษย์ตามทรรศนะของพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) และ จอห์น สจีวิต มิลล์ มีลักษณะคล้ายคลึงกันในแง่ที่ว่าจุดมุ่งหมายสูงสุดของมนุษย์คือความสุขเพราะความสุขเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนปรารถนา ถึงแม้ว่าปรัชญาเมธีทั้งสองท่านจะยอมรับว่าความสุขคือจุดมุ่งหมายสูงสุดของมนุษย์ แต่การแบ่งระดับความสุขของทั้งสองท่านมีลักษณะที่แตกต่างกัน พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) แบ่งความสุขออกเป็น 2 ระดับคือระดับโลกียสุข และ โลกุตตรสุข ส่วน จอห์น สจีวิต มิลล์ ได้กล่าวถึงความสุขเพียงระดับเดียวคือความสุขทางผัสสะ ซึ่งเมื่อนำระดับความสุขของปรัชญาเมธีทั้งสองท่านมาเปรียบเทียบกัน ความสุขทางผัสสะตามทรรศนะของจอห์น สจีวิต มิลล์ เทียบได้กับความสุขระดับโลกียสุขตามทรรศนะของพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) เท่านั้น

เรื่องเกณฑ์ตัดสินการกระทำ หลังจากผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบมโนทัศน์ของปรัชญาเมธีทั้งสองท่านแล้ว ผลการศึกษาเปรียบเทียบผู้วิจัยพบว่า มีลักษณะคล้ายคลึงและแตกต่างกัน ลักษณะแนวคิดที่คล้ายคลึงกันได้แก่การใช้ปัญญาในการคิดไตร่ตรองตัดสินการกระทำต่าง ๆ

เพราะปัญญาจะช่วยให้มนุษย์สามารถเข้าใจและแยกแยะความแตกต่างระหว่างความดีและความชั่วได้ ส่วนลักษณะแนวคิดที่แตกต่างกันคือ พระธรรมปิฎก (ประยูรค์ ปยุตโต) มีมโนทัศน์เรื่องเกณฑ์ตัดสิน การกระทำว่าเกณฑ์ตัดสินหลักที่ควรนำมาตัดสินการกระทำจะต้องประกอบด้วยเจตนาดี คือความเป็น กุศลมูลของจิต สำหรับจอห์น สจ๊วต มิลล์เสนอแนวความคิดว่าสิ่งที่ควรนำมาเป็นเกณฑ์ตัดสิน การกระทำควรพิจารณาจากผลการกระทำว่าก่อให้เกิดอะไรบ้าง หรือพิจารณาเมื่อการกระทำนั้นเสร็จ สิ้นลงไปแล้ว

Thesis Title	A Comparative Study of Phra Dhammapitaka (Bhikkhu Prayutt A. Payutto)'s and John Stuart Mill's Concept of Happiness
Author	Miss Kanyapat Boonpinon
Major Program	Philosophy
Academic Year	2001

Abstract

This thesis is aimed to compare the concept of happiness as viewed by Phra Dhammapitaka (Bhikkhu Prayutt A. Payutto) and John Stuart Mill. The content analysis is used in this study in order to compare the concept of the ultimate goal in a human's life and to examine what similarities and differences are as an underlying basis for decision-making in taking certain actions in life as viewed by both philosophers.

It is found that both of them similarly view the ultimate goal in a human's life as the happiness since it is what every human desires. Even though both of them commonly agree that happiness is the ultimate goal in a human's life, the levels of happiness are rather different. For Phra Dhammapitaka (Bhikkhu Prayutt A. Payutto) happiness may be divided into two levels: a worldly state of happiness and a supra-mundane state of happiness while John Stuart Mill has only one level, that is, a sensual contact state of happiness. A contact sensual state of happiness in John Stuart Mill's view may be equivalent only to Phra Dhammapitaka (Bhikkhu Prayutt A. Payutto) 's worldly state of happiness.

Upon comparing the concept of happiness as viewed by both philosophers,

it is found the bases underlying decision-making in taking certain actions are similar as well as different. The similarities are that a human's wisdom is used in the consideration and thought before any actions to be taken since human's wisdom helps him understand and differentiate the good against the bad. However, the different points are that Phra Dhammapitaka (Bhikkhu Prayutt A. Payutto) views that the basis for decision-making of any actions to be taken should constitute good intention, which is, the root of good thought. As for John Stuart Mill, a decision for any actions to be taken should be based on the effects of one action upon another or the consequences of such completed actions should be considered.